Ч. 97. Львів, середа 21. червня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік І.

Громадський Вістник

Виходить о годині 7. рано.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1200 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 75 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоги 150 М. Між новинками і в редакційній части 200 М., на першій стороні 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорожче.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Перед гаґською конференцією.

Відень, 16. червня 1922.

(г. м-й). Вчера розпочала свої наради передконференція в Газі. Відкрив її голяндський премієр д-р Карнебек, відомий нашим читачам з осені 1921 р., коли то він проводив загальному зібранню Союза Народів в Женеві. На тім засіданню принято знану резолюцію в нашій справі, до якої ухвали чимало причинився м. ин. сам д-р Карнебек.

Його вибрано президентом передконференції в Газі, хоч він сам на ній не заступає Голяндії.

В своїй промові, якою відкрив наради передконференції, сказав м. ин. таке: „Думаю, що булоб корисно приступити знову до розвязки проблєми російської відбудови й европейського мира на спільно подуманій основі. В праці, яку треба виконати, ходить о простудіовання справи і нарад, які мають попередити переговори. Се вельми важке завдання.

Карнебек вказав на трудноші, які виходять з глибоких ріжниць в методах між правительствами совітської Росії та иншими урядами. Після важного початку, зробленого в Ґенуї, стоїть отвором шлях до спокійних розважувань. Тепер ходить головно о громадженння підставових фактів, о їх основне простудіовання і найдення шляху до їх здійснення.

Таку програму для гаґської передконференції начеркнув її президент.

Від вислідів нарад передконференції буде залежати успіх самої гаґської конференції, яка збирається 25. с. м.

Вже сьогодня можна сказати, що прийде там до боротьби між становищем, яке заступає Франція і Бельґія з одної сторони, а становишем, яке знов заступає Анґлія, Італія і невтральні з другої сторони.

Що ся боротьба буде важка, заповів се вже Поанкаре, який заявив, що за всяку ціну Франція мусить повалити становище Анґлії та Італії, яке вони заступають у відношенню до совітів.

Анґлія зі своєї сторони приготовилась не лиш до оборони свого становища, але й до його переведення в життя. Щоби сього доконати, вона заключає окремий, тісний союзницький договір з Італією, щоби в той спосіб скріпити свою позицію на конференції.

Які завдання ставлять собі Анґлія і Італія на конференції в Газі?

На це дає відповідь замітна стаття відомого італійського публіциста Джузеппе Марґотті, яку як вступний артикул помістила „Corriere d' Italia“ з 11. червня с. р. під наголовком: „Італія в Газі“, а на яку звертаємо особливу увагу. Хід думок сеї статті такий:

„По висланню запросин на конференцію в Газі італійським президентом міністрів, який був президентом ґенуенської конференції, бере італійське правительство під увагу склад делеґації, яка заступатиме його на новім европейськім конґресі.

Вже певна річ, що президентом італійської делеґації буде назначений римський амбасадор Авецана, котрий був ґенеральним секретарем ґенуенської конференції, як також Франческо Джаніні, іменований як раз тепер уповноваженим міністром.

Вже багато держав подали до відома вибір своїх представників у Газі.

Можнаб сумніватися в тому, чи „меморіял“, предложений президентом міністрів Поанкаре канцеляріям запрошених країв і час потрібний на виготовлення відповіди будуть у силі відложити конференцію.

Се виключене, бо ухвала ґенуенської конференції, яка назначує день 15. червня на гаґську конференцію, не може бути змінена ніяким иншим орґаном.

А в тім навіть французький „меморіял“ зовсім не натякає на відкликання, а тільки наказує недостаточний період часу, який заходить між скликанням неросійських і російських знавців.

Перші зберуться дійсно 15. с. м., а другі 26. с. м. в Газі. Але думки Поанкаре, поминаючи иншу оцінку, яку можнаб їм дати — найдуть відповідне місце до розгляду на прелімінарних сходинах неросійських знавців в Газі. Треба дійсно вирішити спосіб поступовання супроти російської делеґації. Та як би воно не було, Сканцер зробив дуже добре, що заявив неможливість говорити в Газі про „ультімат“. Досвід в Ґенуї мусить на дещо придатися.

Крім того нема причини сумніватися в тому, що праця в Газі може бути скопромітована на випадок, як би яка делеґація покинула конференцію. Ухвала в Ґенуї бере вже під увагу такий випадок і установляє також, що розглядання підстави договорів з Росією буде продовжуватися з боку тих країв, які мають намір заключити їх незалежно від загального договору. Тим не сказано, що у трьох арґументах, які лежать у компетенції гаґської конференції, себто в питанню довгів, кредитів і власности треба приняти російську точку погляду, якаб могла на основі останніх заяв Чічеріна остати непримиримою. Російська непримиримість буде все причиною французької непримирености, тому що в них лежить політична суть, яку треба в Газі за всяку ціну усунути.

Італійське правительство знає, як оцінювати сі елєменти і знає також, як може свобідно іти своїм наміченим шляхом, тому що має за собою італійську прилюдну думку і майже одноголосну ухвалу парляменту. Отже його становище є дуже скріплене і воно може поступати з більшою авторітетністю і свободою в питаннях своєї діяльности в Газі як також у способах, які потрібні до замирення з Росією, а через те до уздоровлення цілої Европи.

Отже в Газі буде Італія продовжати ґенуенську політику.

Конференція в голяндському місті має таке велике значіння, чого досі може не розуміють. Коли там буде можливо найти основу повного договору з Росією, тоді незабариться довго — а може зараз після того — буде потрібно скликати другу европейську конференцію: справжню мирову конференцію. За шість місяців скінчиться дійсно умова відносно тимчасового перемиря і ніхто не буде легковажити конечности заступити її новою умовою з більшою забезпекою.

Але щоб се зробити, муситься розвязати питання східних границь і національні питання а саме справу Вильна, Східної Галичини, Бесарабії і кавказьких держав: Ґеорґії, Асербейджану і Вірменії. Та треба також розвязати два великі питання, які трівожать Зєдинені Держави: справу репарацій і розоруження.

Ось таким чином можна зацікавити Америку европейськими справами.

Коли отже за шість місяців заступники Европи зберуться наново, щоб дати свому континентови остаточний мир, усуваючи рішучо згадані перешкоди, можуть бути певні, що між ними засядуть представники Зєдинених Держав мимо всяких спроб із боку Французів замотувати справу.

Отже роля гаґської конференції ось яка: кождий хай знає, яка її вага. Ґенуа була першою конференцією після завішення оружя, яка не збільшила лихоліття, викликаного війною. Тепер ми вже вийшли з кола міжнародніх блуканин, серед яких ми мусіли дуже боятися: можемо тепер сподіватися чогось більше, певні в тому, що ся конференція буде корисна серед злощасних останків всіх засідок і загальне замирення.

Отже ми підемо до Гаги з наміром осягнути сю мету, щоб можна було на найблищій конференції посвятитися ширшим завданням.

Місто, яке гоститиме сю конференцію, буде в силі славитися тим, що воно звернуло Европу на шлях иншого духового змісту, ніж се зробив нещасний Версай.

Спонукати Европу до признання неминуючої конечности прінціпу солідарности та одноцільної політики на европейськім континенті буде завданням того, хто вірить у ліпше призначення старої Европи“.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вил. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Галицька справа в Італійськім парляменті.

„Корієре д'Італія“ з 4. червня 1922 приносить промову італійського посла Маттеї-Джентілі, члена католицької народньої партії. Цей посол висловивси про східньо-европейське питання ось як:

Італія мусить сповнити перворядне завдання у всіх справах, які торкаються Східної Европи. В цій области піднявся Льойд Джордж у Ґенуї спроби скликати держави, що підписали версайський договір, з метою вирішити найважнійші границі між державами, що межують із Росією, а саме границі Східної Галичини і Литви. Здається, що ся спроба покищо не вдалася, але Італія, котра грала в тій ініціятиві Льойда Джорджа не маловажну ролю, не сміє занедбати розвинути в тім папрямі основну акцію та помогти згідно зі своїми національними традиціями сим народам здобути собі свободу.

Конґрес італійської Ліґи.

Звіт про нафту.

Під таким заголовком помістив італійський часопис „Корієре д'Італія“ з дня 8. червня 1922 р. зміст рефератів про нафту на конґресі італійської Ліґи. Інж. Черуті обговорив нинішний стан нафтової справи в Італії. Він сказав, що Італія находиться що до нафти в невільничій залежности від закордону з причини браку власної хочби малої копальні нафти. Також мусить Італія заступити нафтою ву-

голь, якого не має. Отже з того видно, що питання нафти се питання державного та національного життя Італії. Сьогодня Англія панує над світом своїми трьома нафтовими товариствами. В самій Америці продукція нафти вже не вистарчає і тому, що консумція там чим раз більше зростає, в Америці засновалася американська нафтова установа", яка має завданнє доставляти краєви нафти з загранниці. З відси походить систематична інвазія всюди там, де є нафта себто в Румунії, в Галичині, в Росії, в Мексику, в Колюмбії і в Еквадорі.

Сьогодня стала нафтова проблєма в Італії дуже важкою. Італія тратила досі пять міліярдів лір кождого року на нафту й вуголь. Треба за всяку ціну розвязати питаннє нафти згідно з економічними інтересами італійської держави. Тут грає для Італії важну ролю передовсім Мексик. Мексик сьогодня має упорядковані відносини, а мексиканське правительство поздоровить і приємністю італійський капітал та італійську працю для продукції нафти в сьому краю.

Конгрес приняв дуже живими оплесками важну промову представника мексиканського правительства. Також президент Люцатті подякував горячо промовцеви.

Саме засіданнє конгресу італійської Ліги почалося дискусією про справу нафти під голосуваннем міністра Люцатті.

Доктор Інсабато, відповідаючи попередньому бесідникови, завважує, що Польща не має ні шматка нафтового терену; вона заняла Галичину силою і східньо-галицька справа опинилася в Найвищій Раді; Польща може тільки дим продавати, або коли нам дасть нафту, то сей акт був би безправний.

Міністер Люцатті годиться на замітки доктора Інсабата заявляючи, що бесідник звернув увагу конгресу на дійсні відносини багатьох нафтових теренів.

Далі говорив доктор Кавальотті; доктор Мангано уважав потрібним звернути увагу на дуже замотане географічне положеннє нафтових країв. Щоб розвязати питаннє нафти, на се треба міліонів грошей і роботячих та компетентних людей.

Опісля принято акламаціями ось яку резолюцію:

1) Конгрес підносить потребу, наглість і необхідність розвязки нафтового питання;

2) звертає увагу на невідрадне положеннє, в якім під тим оглядом находиться Італія;

3) величезні суми, які Італія щорічно тратить на нафту і наслідки сих утрат на торговельний біліянс і на виміну, потверджують отсю необхідність:

I. Італія мусить вести свою власну відважну економічну політику в справі нафти;

II. треба зробити заклик до всіх фінансових сил краю і домагатися державної помочі до конечної політичної оборони;

III. треба звести до спільного знаменика всі італійські ініціятиви, що займаються нафтою, з тою метою, щоби більшість акцій можливої фінансової групи центральної була контрольована правительством таким чином, аби забезпечити органіазції постійно італійський характер;

IV. треба в такій діяльности брати п д увагу конечність забезпечити Італії у всяких обставинах власну доставу;

V. Конгрес постановлює утворити в тій цілі ініціятивний комітет, іменованнє котрого бере на себе представництво Ліги згідно з правительством з метою створити національний нафтовий інститут.

VI Конгрес висловлює бажання, щоби правительство подало до загального в дома, які постанови воно підняло для націоналізації раф нерії у Фюме.

Міжнародня студентська конференція в Турнові.

Одним із важнійших етапів на дорозі до популяризації нашого питання серед широких кругів світового студентства, була безперечно турнівська конференція, яка відбулася між 8—16. квітня с. р.

Скликано її з рамени „Європ. Студ. Помочі", при чому головною метою конференції було: зібрання інформацій про матеріяльне положення студентства в поодиноких краях, допомогова акція для голодуючих студентів в сов. Росії, та питання що до уділення помочі українському, російському, грузинському, вірменському, жидівському студентству.

Конференція радила як звичайно в пленумі і в комісіях, яких було шість а то:

1) Комісія по організації Європ. Студ. Помочі.

2) Комісія фінансова.

3) Комісія для здобуття средств.

4) Самопоміч.

5) Комісія для несення помочі Росії (включно з Україною), як також студенству на еміграції.

6) Що обіймала справи міжнародних студентських організацій, їх взаємовідношення та вплив студенства на світовий мир.

Офіціяльними мовами конференції установлено мови англійську і німецьку, внесення приняти французьку мову як офіціяльну перепало при голосованню.

Конференції проводив містер Гофман з Женеви. Делєгатами українського студенства на ту конференцію були студенти Василь Орелецький і Лемішка. Цей останній виголосив дня 12. квітня с. р. обширний реферат про положення українського студентства на Україні і еміграції, при чому ярко представив важкий стан, в якому доводиться жити нашій академічній молоді на окупованих теріторіях.

Починає поданням статистичних даних відносно стану освіти на Вел. Україні. І так: На Україні існує під теперішний мент 12 інститутів народньої освіти, що є рівнозначні з европейськими висшими школами. З того 6 інститутів українських і 6 російських з 600 професорами і 5.000 студентами.

Крім того мається на Україні 12 окремих інститутів для промислу та технічного образовання, з 909 професорами і 12.768 студентами та 5 господарських інститутів з 5.236 слухачами. Ветеринарійні інститути яких є 2, мають звиж 600 слухачів. Загальне число всего студенства на Україні виносить приблизно 24.000, без вчислення слухачів професійних шкіл. Число професорів змалило майже до половини. Матеріяльне положення як студенства так і професорів страшне так, що доводиться міняти останні книжки за поживу. Для них негайна поміч зі сторони світового студентства являється конечною.

Не краще представляється справа в Східній Галичині, де лишено навіть українське студенство всякої спромоги вчитися. Наука відбувається там тайною дорогою і 1345 студентів з 55 професорами примушені критися з наукою так як колись перші христіяне в катакомбах.

На Буковині і Бесарабії не краще. Більш як 500 українських студентів стогне там під румунським ярмом, не маючи спромоги виїхати на заграничні університети.

Осередками українських студентів на еміграції є: Прага, Відень, Берлін, Варшава, Софія, Швайцарія, Африка й Америка. В Празі центральною організацією є „Українська Академічна Громада", яка числить 1247 членів. Її стремління зрозуміла належито влада републики і тим робом прийшло до оснування „Вільного українського університету", на якому вписаних є більше ніж 1000 слухачів. До кінця року 1919 підпирала українських студентів в Празі українська влада а по вичерпанню диспозиційних фондів звернулася до Українців в Америці з проханням о поміч. Ті вислухали її і протягом одного року (I. X. 1920—15. X. 1921) зібрали й переслали до Праги кор. чеських 680.974. В тім часі зачинає підпирати Українців також Methodist Mission YMCA та ESR. Методисти платять сьогодня за 500 студентів, які харчуються в мензі Студентського Захисту по Кор. ч. 5 — денно, а студенти доплачують собі лиш по Кч. 2 — до нормальної ціни (обід і вечера Кч. 7). Методисти прийшли з підмогою в сам час, коли грозила українським студентам небезпека залишення тут науки ізза вичерпання всіх середників. ESR підпомогла українських студентів значною квотою головно в формі одежи (400), раглянів (360), черевиків (400), білля (100 пар), ліків, книжок і т. д., за 30% ціни купна. В р. 1921 приобіцяла поміч чехо-словацька влада і від падолиста м. р. виплачує місячно до рук чесько-українського Комітету, зложеного з ческих і українських професорів і студентів, пів міл она корон, котра-то сума при місячнім мінімум істнування 470 Кч. вистарчає на підмогу для 844 студентів. Решта з загальної суми 1247 є без підмоги. Мінімум екзистенції для Берна й Пршібраму є вище (662 Кч.). Осередний Союз ческого студентства вистарався о приміщення 50 студентів в академії Страки. ESR. примістило в Лазнях 58 студентів, старається о лічення, причинилося до заложення бібліотеки, з якої всі студенти можуть користати. „Товариство прихильників освіти", українське культурне товариство у Відні підпомагає 500 студентів в Австрії, Болгарії й Югославії, 300 студентів підпомагала YMCA в Берліні (до 1. IV. с. р.). Положення

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА.

III.

Входячи в першу з виставкових саль, ми поневолі повертаємо на право, зупинюючись перед стінами заквітчаними кольористичними композиціями Новаківського. Новаківський, який під теперішню пору уладив самостійну виставку в кімнатах свого помешкання, виступив тут з кількадесятьма картинами і етюдами, яких добір унаглянює до певної міри розмах і ширину його творчих заінтересовань. Для того, хто оглянув самостійну виставку Новаківського, насовується тут нагода ще раз, в мініятурній ретроспекції, приглянутися розвоєвим етапам цього артиста, яких граничними стовпами будуть покадемічні „Діти" (157) з одного та „Срібна Мадонна" (175) з другого боку. В так хронологічно означених межах розвивається творчість Новаківського-кольориста шляхом безустанно утопчуваного утривалювання вальорів соняшного проміння і краски. І це, на мою думку, не важно як підписана та чи друга картина Новаківського; уся її істота, весь чар і цінність в експресії краскових сімфоній. Я бачив дуже багато картин Новаківського, приглядався їм роками, а були між ними складні композиції і безпосередні етюди, були помисли символічних поем і проповідий, але те, що мене завсідно вражало, що уявляло мені Новаківського як творця, це були його мозаїкові етюди гір, лугів, квітів і людий південих під один знаменник — кольористичної імпресії. В ній уся сила і самобутність Новаківського.

Наче протилежним полюсом творчости Новаківського здається нам творчість Холодного. Того, що приковуло нас в картинах Новаківського, тут майже немає. Порівнюючи одного артиста з другим так і бачимо, як ріжними дорогами прямують вони до наміченої мети. В одного повінь красок, не реливається через рами, мов наркотичний запах жасмину опоює, в другого якась задивлююча дискреція, економія в оперуванню кольористичними ефектами. Скромність посунута до того, що моментами здається, що в Холодного прямо не має почуття для краскових цінностий, наче в його оці є якийсь органічний дефект. Одначе не вражіння триває тільки момент. Виставка не відвести око від картин Холодного до його мініятурних етюдів, щоб зразу зрозуміти, що він розуміє і відчуває краску в рівній мірі що Новаківський, але має відвагу зрезигнувати з кольористичного ефекту там, де цього вимагає цілість композиційного замислу. „Холодні" тони картин Холодного не хочуть насилувати свободи нашого зору, який одначе, раз з ними познайомившись з трудом від них відривається. І тут, здається, збережена тайна цього маляра ерудинта, який знаючи ціну театральних бутафорій, не хоче накидуватися нікому, але в дібраному товаристві почуває себе добре.

Холодний виставив цілий ряд пейзажних та фігурних етюдів, два закінчені пейзажі „Початок весни" та „Сніг пале", кілька портретів та дві преінтересні композиції „Ой у полі жито" і „Св. Зосим і Сабатій".

Кожний з відвідувачів виставки звертає перш за все увагу на найбільш з картин цілої виставки, якою є композиція „Ой у полі жито". Мало кому одначе з першого погляду унаглядняється факт — скільки тут зведено артистом порахунків зі самим собою та цілим рядом технічно-композиційних проблем, які непокоїли його від літ. Холодний, що як мало котрий з малярів не лиш любив красу, але й зрозумів цінність нашого старого малярства з його нерозгаданими іще загадками техніки і композиції, на цьому місці попробував війти з ним в контакт, навязати нитку, яка порвана чужими руками оставила нас безбатьченками на розпутті. Вже те саме, що замісць затасканої, олійної, ужито тут темперової техніки, тої самої, що зберегла нашим старим іконам свіжість їх первісного кольориту з перед соток літ, заслугує на увагу як доровказ. Але поруч техніки виринає тут іще ідея стилю композиції в цілости і подробицях. Ідея доведена тут до можливого компромісу давнього світогляду з сучасним, та сама, якої свідому безкомпромісовість бачимо в іконі св. Зосима і Сабатія.

А ходить тут о імператив збереження площі площею, імператив, що примушував старих наших іконописців підпорядкуватися волі архітекта, раз вони кооперували з ним в творенню божого дому як органічної цілости.

Три жінки, кожна по свойому зареагували на факт, що вбито їхнього аманта. Він, той вбитий, що в перспективічному скороченню простягся в усю глибину картини, любив їх трьох, усіх трьох обманював, трагедія назріла до катастрофи і о[illegible] фінал. Тр[illegible] жінок окружу-

600 студентів-Українців в Польщі характеризується тим, що всі просять о дозвіл на виїзд до чеської републики (се останки студентів вояків з армії Петлюри, яких інтерновано в Польщі).

Студенти-біженці, Москалі й Українці мають рівні права з тубольцями в Австрії, Мадярщині, Естонії й Литві. У Швайцарії вважається їх чужинцями з тою ріжницею, що можуть бути членами краєвих організацій студентських. В Болгарії є вільний московський університет; в Польщі стоять на рівні з домашними студентами, з тим, що влада приобіцяла їм деякі користи (покищо обіцяла а нема на дії на сповнення приречення). Проте інтерновано 1000 українських студентів в Тухолі. В Югославії студенти біженці вільні є від такс і оплат, а московські професори побирають навіть більшу платню ніж туземні. В Німеччині можуть одержувати заходом Червоного Хреста а від липня м. р. заходом E. S. R. 60 процент опусту в таксах і оплатах, а всі емігранти-студенти з'організовані в Академічному товаристві, де спільно полагоджуються економічні питання.

На тім реферат закінчено.

Не обійшлося тут, розуміється, без горячкових заперечень зі сторони польського делєгата, котрий застерігся проти впроваджування до конференції політичних справ, на що стрінувся однак з відправою зі сторони предсідника мр. Гофмана, котрий ствердив, що студ. Лемішка ніяких політичних справ до конференції не вводив і висловив надію, що конференція є тої самої думки. Ізза того вивязалася відтак довга суперечка чеських делєгатів з Поляками, до чого делєгати инших націй тільки прислухувалися і інформувалися про українсько-польські відносини у Східній Галичині.

Вечером того самого дня стрінулися оба наші делєгати з болгарським делєгатом Ніколовом, Ірляндкою місс Соей, та шведською делєгаткою С. фон Енгестрем з Упсалі і одним з представників голяндського студентства. Вивязалася дискусія, де обговорювано широко нашу справу, при чому ірляндська делєгатка сказала такі знаменні слова: „Я вас дуже добре розумію як Ірляндка". Шведська делєгатка С. фон Енгестрем вписалася знов в альбом студ. Орелецького цими словами: „Я все любила Україну й буду невимовно тішитися, коли вона стане вільною та щасливою".

Таких випадків співчуття і заінтересования з боку чужостороенного студентства було багато, до чого у великій мірі допомогли були самі Поляки своїм аґресивним поведенням.

І так приміром вельми зацікавився українською справою голова мадярського студентського союза студ. Надь (Nagy) з Будапешту, котрий збирав дуже старанно матеріяли і інформації про наше студентство.

Не було такого засідання, ні раннього, ні вечірного, щоб про нас не говорили. Видвигали нашу справу Німці, Росіяне, Поляки та инші, все одно в добрім чи злім замислі. Воно виходило тільки на нашу користь. Настрій був за Українцями з виїмком Поляків, а може ще й Французів. Українське студентство винесло величезний, пока моральний успіх, який пізнійше мусить дати й матеріяльну піддержку нашим студентам. Тут треба завважити, що інформації, які подано в берлинськім альманаху „Vivat academia" про українських студентів, не згоджуються з правдою. Так прим. „Vivat academia" подає, що в Румунії студіює 97 студентів, коли в дійсности на Буковині, в Бесарабії та Букарешті їх більше 550.

На конець слід зазначити, що зїзд обговорюючи справу допомоги, ухвалив в своїй V. комісії таку знаменну резолюцію: „Евр. Студ. Поміч" має руководитися в справі російських студентів центр. російською організацією „Оресо" в Празі, а в українських студентських справах Українською Академічною Громадою в Празі.

Конференція закінчилася в Великодну суботу, після чого делєгати виїхали до Праги.

З польських справ

Кабінетна кріза.

Справа створення нового польського кабінету опинилася у варшавськім соймі. Правиця поставила в реґуляміновій комісії внесок, щоби створити головну комісію під проводом маршалка сойму з тим, що „посли впроваджують до заступництва в ній своїх делєгатів принайменше 5 послів, а поодинока делєгація не може числити більше, чим 6".

Проти цього внеску виступила лївиця, зложена з людових клюбів і П. П. С. і запропонувала ряд поправок. Вона домагалася між и., щоби комісія вибрала собі сама голову і його заступника, та щоби її наради були явні. Вкінці домагалася вона вставлення такого уступу: колиб протягом 48 годин від хвилі уділення їй пропозиції з боку начальника держави головна комісія не виконала права десиґнування президента міністрів, ця пропозиція є рішаюча".

В голосованню прийнято внесок правиці. Після цього Тромпчиньскі вислав лист до Пілсудского, в якім повідомив його про текст ухвали і просив о виступлення з відповідними пропозиціями.

На це письмо наспіла відповідь, в якій Пілсудскі зрікся права ініціятиви в створенню уряду, мотивуючи тим, що коли в лоні сойму істнує інституція, покликана правно до творення уряду, то він не хоче з нею співубігатися о першенство.

Після відчитання цього письма вивязалася в комісії „жива" дискусія поміж представниками правиці і лївиці, в слід за чим наради комісії відложено до неділі.

Новий польський премєр.

Вибрана польським соймом головна комісія призначила на становище президента міністрів був. міністра торговлі і промисловости Пржановского. Ухвала запала більшістю 207 голосів проти 91. (Przegląd Pon).

Дві ноти до уряду радянської України.

Польський chargé d' affaires в Харкові вислав до народного комісаріяту для заграничних справ дві ноти. Перша нота торкається трактовання польських горожан в области радянської України, з яких велика скількість сидить по тюрмах. В другій ноті польський представник жалується, що радянський уряд мимо урґенсів не відповів на цілий ряд польських нот.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Совітська Росія.

Холера.

„Ельта" доносить з Москви, що в останніх чотирьох днях занотовано в совітській Росії понад 1200 випадків холєри.

З процесу проти с-ерів.

В процесі проти с-ерів в Москві зізнавав один з головних обжалованих Ґоц. Він заявив, що бере на себе всю відповідальність за зорґанізування повстання юнкрів. По його зізнанням центральний комітет с-ерів поручив йому поборювати оружно большевиків, якою то акцією він кермував. Свою промову закінчив Ґоц словами: „Ми вважали нашим моральним обовязком поборювати диктатуру центрального большевицького комітету".

Голод.

По офіціяльним даним, в Симбірській ґубернії занотовано 1,260.000 голодуючих.

Жонаті єпископи.

Дня 5. ц. м. в Москві висвячено на єпископа жонатого протоєрея Чахцова. На днях буде висвячений на єпископа жонатий протоєрей Альбинський. („Рабочая Москва" ч. 95.)

Німецький конзулят в Петрограді.

З Москви доносять, що в Петрограді відкрито німецький конзулят.

Смерть відомого дослідника Сходу.

В Петрограді помер відомий дослідник Сходу проф. Смирнов. (Рпр.)

Троцький фельдмаршалом.

„Жечпосполіта" пише, що Троцький назначений фельмаршалом армії кемалістів. На днях має прибути до Москви урядова місія кемалістів для вручення Троцькому відповідного дипльому.

Перед видачою російських кораблів Німеччиною.

„Ізвєстія" доносять, що на днях мають прибути до Москви представники німецької военної фльоти в звязку із справою видачі Росії кораблів, забраних Німеччиною.

Новий начальник военного воздухоплавства.

З Москви доносять: Недавно прибувший з Константинополя до Москви ґенерал Лазарев назначений большевиками головним начальником военного воздухоплавства.

Поминання совітського правительства в богослуженнях.

Як подають з Москви, деякі большевизуючі священики почали поминати в ектеніях „совітське правительство і совіт народних комісарів".

Дописи з краю.

Рудеччина.

Недостача інтеліґентних провідників.

Рудецький судовий повіт належить тепер до найслабше відбудованих і зорґанізованих пов. Східної Галичини. Читайте виказ ріжних складок на народні цїли, а побачите, що наш повіт дає найменше жертв. Причиною сього брак інтелігентних сил Українців в самім повітовім місті, та й взагалі свідомого міщанства. Нема в Рудках ні українського пароха, ні лікаря, ні свідомого Українця урядника. Кількасот душ ще не винародовленого міщанства не представляє ще ніякої матеріяльної чи моральної вартости для нашої орґанізації. Вони ледви удержують свою бідненьку церкву, так сховану, що тяжко її відшукати. Перед 10 літами не було де зійтися, хиба до жидівського шинку, щоби про які публичні справи поговорити.

Аж коли за почином священиків засновано „Народний Дім" і куплено міщанську деревляну хату, трошка стало нам лекше. Спершу годі було дістати чоловіка до ведення товариства і сусідні священики мусіли стати директорами. Та прийшов до Рудок на урядника, опісля на директора „Нар. Дому", п. Роздольський, що взяв в свої руки цілу економічну, просвітну і культурну орґанізацію і трохи стало лекше! Але годі одному чоловікові всему дати ради. Вправді кількох священиків і свідомих селян ніби роблять роботу, але до тепер спить „Просвіта", „Сіл. Господар" і д. Навіть „Нар. Дім", що став тепер торговельною спілкою, не може розвинутися. Члени не хотять ані піднести уділів (мимо ухвал заг. зборів) з 10 К на 1000 мп., ані давати до щадниці грошей на високий процент, ані пристати з уділами до кооперативи, ані навіть купувати в своїй спілці. „Нар. Дім" має всього 1.700 мп. резервового фонду (щастя, що має свою хату і прибудував невеличку салю), а місячний торг вже доходить до 300 тисяч мп.! І з чого тут удержати „независимого" чоловіка?

Через брак независимого інтелігента-Українця, або бодай моральної помочи у свого чоловіка на місци, у нас така розтїч. Ща

чи тіло вбитого. Одна білявка — заходиться від сліз, друга нахиляється до його губ, а третя стоїть мов камяна статуя з затиснутими устами і очима в яких — важко сказати, що малюється — досада чи одчай. Це леґенда, „зміст" композиції, коли його кому потрібно. Але гляньмо на той насильно розірваний вінок постатий, якого не зєднує навіть ґрупа плакучих беріз на горизонті, то зрозуміємо в чому діло без леґенди. Сталося щось страшного а чейже картина нас не лякає. Уявім собі, що зробивби з неї Ріпин, той сам, що малював „Івана Грозного"? Чи йому відповів би той серпанково ніжний кольорит цілости з невинністю літнього неба, свіжою зеленню беріз і тою повінню золотого жита, з якого лиш тут і там виглядає волошка, або крівава, ледви помітна плямка крови? І ось, на мою думку, основна черта, яка робить цю картину твором українського духа. Послухайте в української пісні, що співає про траґедію розбитого серця, про місяць, що має зайти за хмару, коли „милий зрадить", про ті сади, що не всі цвитуть, хоч „весною розвиваються", а відчуєте, як дуже перепоєна тим золотом українського, чистого серця — картина Холодного.

Про портрети Холодного можнаб написати монографію. Усі вони мальовані одною рукою і одним серцем, а які пропасти поміж ними, як між людьми. Ось ґенерал-хорунжий Безручко „gloriosae divisionis ucrainiensis praefectus" — сильне виразом, монументально подумане погруддя військового начальника, що в слушний час шаблею будував Україну, ось старий, досвідний ґенерал і військовий теоретик Юнаков, якого очі бачили так багато, морщини на обличчю порисувалися так густо і глибоко, що не має вже катастрофи, якаб його злякала, нема неможливости, якаб здивувала цього розумного старця. А там живе і енерґічне обличчя ґенерала Сінклєра, легкодушний профіль публіциста, самовдоволена усмішка українського дипльомата. Чи требаб було портретного мистецтва, навіть в тому реалістичному його розумінню, яке дає Холодний, колиб не було цього опреділеного індивідуального відношення артиста до кожного зі своїх моделів, тої вирозумованої чи інтуітивної тенденції дати не фотоґрафічну знимку з поверхні людської голови, але синтезу її істоти, тайну її думок і почувань? А це дають в першу чергу портрети Холодного.

поможе, що якийсь священик деколи загляне до „Нар. Дому“? То ніяка робота — зробити 20—30 км. дороги, побути 2—3 год. на яких зборах чи засіданню, щось гарного ухвалити і розїхатися до дому. І не маємо сили в собі, щоб огню викресати. А матеріял є між нашими селянами. Доказом українські часи. „Нар. Дім“ глядає спільника, фахового купця, з деяким засобом гроша, щоб кооперативу поставити ліпше на ноги. Може в сей спосіб рушимо з місця. А нарід так щиро і щедро повитав би свого адвоката чи лікара. В Рудках є 4 Жиди адвокати, 1 Поляк і всі добре стоять. Треба би конечно в Рудках українського священика, дому служебниць, щоби охоронити перед латинізацією і польонізацією ще 200—300 українських міщан, котрих методи теперішнього режіму і так здесяткували.

Нарід дійсно спрагнений духової поживи, чого доказом місія, яку урядили від 10—14. с. м. оо. Василіяни під проводом о. Повха з Дрогобича. Нарід слухав прикутий до місця, а неодна людина, що під впливом подій стратила віру в кращу будучність народа і перейшла до костела, під впливом високопатріотичних проповідей оо. місіонарів навернулася до своє церкви.

На будову нової церкви в Рудках нарід зложив близько пів міліона марок. Очевидно і на инші ціли йшли би жертви обильнійше, як було би кому до народа промовити а передовсім зорґанізувати дрімаючі в повіті сили. Просимо наших свідомих пенсіоністів, усунених учителів, жандармів, службовців і ин. заглянути до Рудок, а тут найдуть місце до лекшого прожитку і нам стануть в пригоді.

Холоїв, повіт. Радехів.

Аматорська вистава.

Аматорський кружок в Холоєві відіграв в неділю, дня 4. червня ц. р. штуку: „За сиротою, Бог з калитою“. Саля читальні була по береги виповнена. Вистава дала 50 тисяч доходу, з чого призначено 20 тисяч на голодуючих, а 30 тисяч на докінчення будинку читальні на передмісті Бабичі. Сама читальня до терер невідновлена, тому що місцева інтеліґенція мало дбає про освітний рух.

Манджурія прилучується до Китаю.

З Мукдену доносять, що на спільнім засіданню громадян трьох манджурських провінцій, установлено новий автономічний уряд для Манджурії. Манджурія зістане інтегральною частиною Китаю. Кожда провінція одержує для себе автономічний уряд. Начальним вождом військ Манджурії є Чанг-Тсо Лін.

Бої в Китаю.

З Пекіну доносять про упадок полуднево-східного уряду. Полуднево-східні війська розбито, а президент уряду Сунт-Лян-Тсен втік. Генерал Тсенг-Чінг-Мінг здобув місто Кантон.

Нова англійсько-французька конвенція.

До Парижа прибула англійська делеґація покликана для обговорення з французьким міністром фінансів справ, котрі торкаються проєктованої конвенції що до консолідації скарбових бонів.

Сканцер про заграничну політику Італії.

Сканцер виголосив в сенаті промову про заграничну політику Італії і заявив, що Італія не має ніяких імперіялістичних аспірацій, але бажає розвитку продукції і в звязи з тим ґарантій миру в Европі.

Скацер підчеркнув, що по думці Італії, поворот Росії до европейського життя є конечний для середущої і східної Европи. Наприкінці зазначив міністр, що щира приязнь Італії для Франції є на дальше підставою італійської політики.

Примусова позичка в Німеччині.

Німецький канцлер приняв вчера вечером провідників коаліційних партій, щоби нарадитися над справою примусової позички. Німецька народня партія не взяла участи в тій конференції.

Конець війни в Марокку.

Агенція Авас довідується з Мадриду, що еспанська рада міністрів рішила на недавнім засіданню занехати воєнних операцій в Марокку й завести цивільну управу цеї країни.

На поміч Австрії.

Комісія для заграничних справ італійського парляменту приняла проєкт в справі кредиту для Австрії у висоті 70 міліонів лірів всіми голосами проти одного.

В справі близького Сходу.

По донесенню бюра Райтера відбулася між Л. Джорджом а Поанкаре після понеділкового сніданя коротка конференція, на якій порушено справу близького Сходу, справу гаґської конференції та німецьких відшкодовань у світлі останніх випадків.

Римська преса доносить, що Сканцер від'їде ві второк до Копенгаги, а в звязку з цею подорожю загостить до Л. Джорджа в Льондоні, щоб обговорити з ним східну справу.

Чехословацький уряд висилає до Гаґи як експертів в російській справі д-ра Гірсу, леґаційного радника Кірлінґера і секретаря Конечного.

РІЖНІ ВІСТИ.

Кат українських селян у Варшаві.

До Варшави приїхав один з бувщих членів українського совнаркома, бувший наркомпрод Шліхтер, відомий із своїх кровожадних декретів про винищення всіх тих елементів українського селянства, у котрих находжено якінебудь запаси харчів (Рпр.)

Після договору в Рапальо.

Німецька преса подає, що в найблищім часі поміж Чічеріном і німецьким урядом зачнуться переговори про дальший розвиток договору в Рапальо.

З боку радянської України ці переговори веде її представник в Берліні — Аусем. Одною з найбільших труднощів є заняте большевиками становище в справі анулювання їх претенсій до Німеччини.

Совіти і Румунія.

„Адеверуль“ поміщує розмову із представником совітів у Відні Шліхтером. В справі румунсько-совітських відносин заявив Шліхтер, що вони є залежні вповні від становища, яке займе Румунія у відношенню до сов. Росії. Чим скорше освоїться Румунія з ідеєю істнування совітської влади в Росії, тим скорше будуть привернені російсько-румунські відносини (Рпр.)

Бенкет в честь Поанкаре.

„Авас“ доносить: Бенкет в честь Поанкаре дав нагоду до величавої французько англійської маніфестації. В бенкеті взяло участь поверх 500 осіб з кругів дипльоматії, політики і військовости. — Льорд Дерби витаючи французьких гостей, підчеркнув заслуги Поанкаре понесені для спільної справи. Віцеґраф Бурнгам підніс тост в честь французької жінки, котра з гідністю і по геройськи виповнила свій обовязок. Шеф ґенерального штабу Гаун заявив, що бій під Верден зістане знаменитим прикладом сили опору, що його може ставити військо в оборонній боротьбі. Ніяка почесть — говорив ґенерал — не може дати образ того завзятого опору і витревалости зглядом переважних ворожих сил.

Спір о будинок російського посольства в Берліні.

„Льокальанцайґер“ доносить з Берліна: Синдик російської громади в Берліні вніс спільно з вел. княгинею Ксенею скаргу о ствердження прав власности до будинку б. російського посольства в Берліні. Рівночасно внесено прохання о введення тимчасового заряду аж до часу закінчення спору. Ізза того проволічеться виконання німецько-російської угоди, що віддає цей будинок в розпорядження совітів.

Зъїзд в лавці.

Як доносять льондонські денники, Льойд Джордж запросив на понеділкове снідання в честь Поанкаре, англійського амбасадора льорда Д'Абернона.

Ратують Австрію.

До Берліна прибув німецький посол у Відні д-р Пфайфер. Преса заявляє, що побут німецького посла стоїть у звязи з критичним фінансовим положенням Австрії. Посол бажає провірити, о скільки Німеччина могла би помочи Австрії. Д-р Пфайфер відбув вчера конференцію з державним канцлером.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Росія і гаґська конференція.

Гановер (ПАТ.) Відносно Росії не усталено досі становища на передвступній конференції. Російській делеґації мається вручити ноту перед головною конференцією. Зі складу російської делеґації виходить, що вона задумує зайняти примириме становище.

Поанкаре вдоволений з праць на конференції.

Париж. (ПАТ). „Матен“ доносить з Льондону, що Поанкаре котрий є вдоволений з висліду вступних праць гаґської конференції, задумує на найблищому засіданню Ради міністрів поставити внесення на уповажнення французьких знатоків до участи в нарадах комісії в Газі.

Гостина Поанкаре в Льондоні.

Ліфилд. (ПАТ). З приводу гостини Поанкаре в Льондоні вся англійська преса висловлює погляд, що англійсько-французький союз є нерозривний. „Таймс“ і „Уестмінстер Гезет“ помістили одушевлені статті на тему приязних зносин які лучать оба народи.

Французько-англійська конференція.

Париж. (ПАТ). Французько-англійська конференція в справі доведення до мира між Грецією й Туреччиною буде відбуватися дальше.

Атентат на єпископа.

Монтеведео (ПАТ.) Авас. Герера директор анархістичного часопису „Баталія“ вистрілив 5 разів з револьверу до архиепископа, коли цей промовляв з амвони собору. Арх. легко ранений. Товпа злінчувала виновника замаху. Біля собора арештовано багато анархістів.

З Китаю.

Гановер (ПАТ.) З Пекіна звідомляють, що през. мін. відложив розвязання дотеперішного правительства і зарядив підпорядкування півн.-китайському правительству. З Кантона доносять, що правительст. війська піддалися повстанцям. Є надія, що злука обох правительств приверне політичну єдність.

Заворушення в Калькуті.

Париж. (ПАТ). В Калькуті зросло число страйкуючих робітників до 40 тисяч. Підчас сутичок зі страйкуючими було ранених двох полісменів.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Вчорашнє число (96) „Громадського Вістника“ з дня 20. червня 1922 сконфіскувала львівська прокураторія за один уривок статті „Русофільський зїзд у Львові“ та за одну новинку, яку цензура счеркнула враз із заголовком. (45)

— **На книжочку „Дністра“ „Голодній Україні“** ч. 13.380 вплинуло по день 17. червня 7,636.447 мп. (сім міліонів, шістьсот трийцять шість тисяч 447 мп.). З цеї квоти переказано 3 міліони мп. віденському комітетови з порученням, щоби негайно через бюро Нансена вислав живність на В. Україну. На иншу ціль цих гроший ужити не можна.

— **Чергова заборона.** Староство в Рудках заказало збирати жертви на голодних Вел. України а зібрані вже жертви казало війтам задержати аж до дальшого зарядження. Жандарми в ночі ходили до священиків, котрі в неділю завзивали вірних до складок і питали, як вони сміли взивати людий, щоби складали жертви на „большевиків“.

— **Почтові куріози.** Це під нинішну пору вже всім загально звісно, що почтовий поспіх в тз. „Малопольсце“ дійшов до небувалої скорости і що це не є ніяке чудо, що н. пр. поручені листи зі Львова до Поникви і відворотно, на віддаль 14 миль, приходять по пятьох і більше днях по їх наданню, що українські дневники там взагалі рідко коли доходять і що дорого оплачена депеша навіть в польській мові до Бучача зовсім гине. Але щож може сказати львівська Дирекція почт і її зверхня влада у Варшаві на те, що наданий у Львові ще дня 21. І. ц. р. почтовий переказ ч. 687 на 10.000 мп. під адресою: Іван Паньків — Пониква, мимо 17. II. ц. р. внесеної рекламації і двох зложених протоколярних жалоб в Дирекції почт а то: 25. лютого і 1. мая ц. р. — до цеї пори нікому не зістав виплачений?

— **Концерти „Бандуриста“** в користь голодуючих на В. Україні відбудуться 24. і 25. ц. м. при співучасти пп.: Д. Бандрівської, поета Миколи Вороного, Т. Мартиняка і Р. Придаткевича. Проби хору кождого дня о год. 7·30 вечером. Проситься усіх членів хору, щоби безумовно взяли участь в цих останніх пробах. — За Виділ: *О. Кліш* — голова, — *Т. Мучій* — секретар.

— **Культурно-освітний відділ** робітничого тов а „Воля“ (ул. Оссолінських ч. 8. II.) уряджує в середу дня 21. VI. б. р. виклад проф. д-ра Свєнціцького на тему: „Любов у творах Толстого“ і в пятницю 23. VI. виклад тогож професора на тему: „Прислівники та злучники східно-словянських мов“. Вступ вільний. Початок о год. 6 і пів вечером.

— **Театр Садовського в Празі.** Між 6. і 20. червня с. р. дає Садовський із своєю ужгородською трупою 10 гостинних вистав у Празі в театрі Шванди. З огляду на літну спеку була фреквенція гостей мала, — може наслідком теплих оцінок гри „Венкова“ й „Трібуни“ саля заповниться на останні вистави. Репертуар звичайний, у нас загально звісний. Чеські часописи підносять умілу гру, свіжість тем для чеської публики й виховуюче значіння трупи Садовського на Підкарпатській Україні. Цікаве, що, подаючи деякі подробиці з життя Садовського, зазначують чеські часописи його участь в турецькій війні в р. 1878, де за хоробрість в обороні улюбленої Чехами царської Росії, одержав хрест свято юрський.

— **Ґрабовскі уступає?** „Хвіля“ доносить, що львівський воєвода Ґрабовскі має в найблищому часі уступити зі свойого становища. Зав важуємо, що така поголоска появляється вже десятий раз — і все остає тільки поголоскою.

— **Замах батька на сина.** В. Встонжка з Кривчиць хотів оноді в ночі вбити власного сина Кароля, з яким того вечера посварився в маєтковій справі. Він закрався ночою до сплячого сина й почав підтинати йому горло бритвою, але син на щастя збудився, звязав батька і віддав в руки поліції.

— **Румунія боїться — книжок.** З Букарешту доносять, що румунський уряд видав строгу заборону, ввозити до краю російські книжки, якогоб то не було змісту.

— **Попис-концерт** елевів висших років Висшого Музичного Інституту ім. М. Лисенка відбудеться у второк, 20. ц. м. о год. 7·30 веч. у великій салі Інституту. — Вступ вільний.

— **Російські професори і студенти в Чехословаччині.** До Чехословаччини виемігрувало з Росії 69 професорів і 1719 студентів Росіян. Майже всі вони живуть в Празі і Берні.

— **Везувій відживає.** З Риму доносять, що вулькан Везувій починає останніми днями вибухати з чимраз більшою силою. Це занепокоїло дуже жителів околиці вулькану й вони приготовлюються до втечі з загрожених місць.

— **Футуристична виставка в Петрограді.** Уряд совітів замкнув недавно Академію красних штук в Петрограді, переконавшися, що т. зв. пролетарська штука не видає сподіваних овочів. Безпосереднім товчком до замкнення була отворена недавно футуристична малярська виставка, яку самі артисти прозвали виставкою божевільних. Виставлено там пр. такий „образ“: до розмальованої дошки причіплено таріль а до тареля жіночу косу. („Н. К.“)

— **Закопані скарби.** „Дух“ поінформував один кружок чеських спіритистів про закопані скарби, які мають находитися недалеко місцевости Бзетін над річкою Бистрічка і означив докладно місце. Спіритисти взялися до копання, копали до означеної глибини — 6 метрів — і скарбу не знайшл. „Дух“ порадив копати ще чотири метри в глиб, наївні копають далі, хоча вже без великої надії.

— **Тяжко жити на „ziemi ojczystej“.** Якийсь Мазур кольоніст Адам Гожка, що недавно осівся в кольонії Унтерберґен під Львовом нарікає в польських ґазетах, що його на „ziemi ojczystej“ переслідують Німці і Українці, виряджуючи шкоди в інвентарі й пориваючися до чинної зневаги. Одначе конкретних фактів не наводить, а це виглядає на провокацію.

— **Офіцер шпіон.** Як подає „Газета поранна“ з 18. червня, варшавський військовий суд засудив на кару смерти через розстріляння капітана інжинера, Генрика Терка, за шпіонажу в користь чужої держави і спроневірення 15 міліонів марок в інтендантурі ДОК Кєльце.

— **Повідомлення „Red Star Line“.** Звертається увагу наших пасажирів до Америки, цих, що мають маші прінеди прислані з Америки, або що купили корабельні карти в нашому Товаристві, щоби вони як найскорше постаралися о одержання від американського конзуля о чергове число з датою визначаючою день подання о американську візу. Це відноситься також до реемігрантів ц. є. тих осіб, що приїхали з Америки і тепер назад ідуть до Америки. За блищими, точними інформаціями належить негайно зголоситися писемно себго особисто до нашого бюра у Львові ул. Сикстуська 29, або нашої філії в Тернополі ул. Міцкевича 31. Хто на час не вистарається о американську візу, цей може лишитися поза сьогорічним контиґентом признаним американським законом. Нові корабельні карти найвигідніще є купити в нашій конторі „Red Star Line“, Львів, ул. Сикстуська. З українськими еміґрантами говориться і кореспондується в нашому бюрі по українськи. Корабельне Товариство „Red Star Line“ (Лінія Червоної Звізди), Львів. ул. Сикстуска 29, 1746 1—1

— **Промоція.** Дня 22. червня 1922, відбулася в великій авли Карлівського університету в Празі промоція Омеляна Чорнокого, родом з Отинії, пов. Товмач на доктора прав. 1724 1—1

ВЕЛИКУ СЕНЗАЦІЮ У ЛЬВОВІ викликав случай, який мав місце дня 14. ц. м. О год. 12. в полудне переходило дві панночки — Українки, оглядаючи по дорозі тільки що відібрані з роботи нові дешеві черевики. Голосна розмова в українській мові, так заінтриґувала переходячу публику, що протягом кількох хвилин зібралася величезна товпа народу около згаданих панночок, не даючи їм ні кроку зробити вперед. На щастя зявилася сейчас поліція та розігнала товпу. Показалося, що причиною збіговиська були надзвичайно гарно, солідно і дешево викінчені черевики в шевській робітні „Союза Українських Інвалідів“ у Львові при вул. св. Софії ч. 25. І. п. XXI. 1—1

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Українське Громадянство

міста Львова і львівського повіту повідомляється, що дня 16. VI. 1922 з приводу реквізиції маґістрату міста Львова, яку насильно переведено, підписаному товариству забрано льокаль, в якім доси містилося, при чім через понищення движимостей товариства і львівського пластового Коша, який містився в нашій домівці, зроблено нам велику матеріяльну шкоду. Наслідком недостачі домівки відкликується всі засідання сирітські, опікунки і членів управи товариства проситься, щоби повідомили сироти і незасібну дітвору, які доси зголошувалися в домівці о всякого рода підмоги, щоби цього аж до вирішення справи понехали. Супроти цього, що нам відібрано спромогу користати з наших актів (які опечатано), просимо оправдати нас, як що деякі справи як приміщення сиріт, лікарська поміч, то що припізняться, бо це діється без нашої вини. Боронячи слушних прав товариства, ми приневолені доходити права звороту заподіяної шкоди і привернення нам домівки в дорозі процесів і т. п Не маючи фондів, потрібних на ведення процесів і не маючи з чого покрити зробленої нам, а властиво українським дітям і сиротам шкоди, просимо о жертви. — Жертви проситься складати на книжочку тов. „Дністер“ ч. 11.600. — *Управа львівської філії українського краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодю.* 1744 1—2

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській

В справі примусового обезпечення від огню.

З причини невідповідаючого законови поступовання польської Дирекції взаїмних обезпечень, яка є приватною а не державною інституцією, яка після закона не має предвидженого ніякого закладового капіталу і за якої страти держава не відповідає, видало краківське воєвідство до усіх Староств слідуючий обіжник з 20. IV. 1922 ч. 5220|пр.:

„Дійшло до моєї відомости, що почин діяльности через Польську Дирекцію взаїмних обезпечень і ? зібрання зголошень до обезпечення зглядно зладження виказів недвижимостий, що підлягають примусовому обезпеченню від огню, дало людности привід до думання, що дотеперішні договори обезпечень є розвязані і що через примусове обезпечення стає дальше обезпечування будинків цілком злишним.

Щоби отже не наражувати людности з одної сторони на страти, а з другої на процеси з Товариствами, в котрих вона мала дотепер будинки від огню обезпечені, поручаю сейчас поучити людність, що:

1) після арт. 3. закона з 23/VI. 1921 поз. 395 Дз. Р. П. підлягає примусовому обезпеченню будинків від огню в Польській Дирекції взаїмних обезпечень не ціла вартість будинків, а тільки 2|3 частий оцінення спальних частий, отже остаюча 1|3 часть оцінення спальних частий, як також усі части неспальні будинків можуть бути обезпечені в якім небудь закладі обезпечені;

2) що після арт. 42. уст. 2. закона перенятя через Польську Дирекцію вз. обезпеч ень обезпечення таких будинків від огню може наступити доперва по упливі часу, на який ті договори заключено, або по їх розвязанню після услівій обезпечень. вкінци

3) що після § 2. розп. міністра скарбу з 23. грудня 1921 поз. 34 Дз. Р. П. з р. 1922 зачинаєся примус обезпечення будинків від огню в Польській Дирекції взаїмних обезпечень в даній громаді доперва від дати одержання через Зверхність громадську поборових реєстрів премій.

Щоби не наразитися на подвійне обезпечення, повинні отже властителі будинків при списуванню і оцінюваню будинків через Польську Дирекцію взаїмних обезпечень подавати як найточнійші дати, що відносяться до істнуючих вже обезпечень і додержувати услівій дотеперішних договорів. Заразом взиває Староство, щоби провірило і донесло, на чиє поручення відбуваєся в богато громадах оцінювання будинків не через укваліфікованих таксаторів Польської Дирекції взаїмних обезпечень, але через самі громади, які не мають до того відповідно укваліфікованих людий і можуть ту чинність виконати неточно і наразити людність на страти, бо оцінення рішає о границях примусу обезпечення і становить підставу до означення премії і виміру відшкодовання на случай пожару“.

З повисшого воєвідського обіжника отже виходить, що **уряди громадські не мають ніякого права ні обовязку списувати ані оцінювати будинків для Польської Дирекції взаїмних обезпечень**, що обовязковому обезпеченню підлягають тільки будинки і тільки до двох третих частий оцінки спальних частий а то:

а) тих, що нігде не є обезпечені доперва по присланню реєстру премій з Польської Дирекції взаїмних обезпечень до Уряду ґромадського, що може статися доперва по попередній оцінці будинків через таксатора,

б) тих, що вже є обезпечені, доперва по розвязанню дотеперішного обезпечення (в „Дністрі“ є обезпечення тревал і кінчаться хиба тоді, коли зістануть виповіджені).

Доки отже є ще час, є нашим національним обовязком обезпечити свої будинки в Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, щоби опісля своїм грошем не збогачувати чужого Товариства.

Очевидно, що після закона не підлягають примусовому обезпеченню від огню движимости, товари, домове урядження, збіже і паша і ті можна, і належить обезпечати все рівнож в Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові. 1-2

БОБРЕЧЧИНА.

Освітно культурна праця у повіті.

Воєнна хуртовина, яка пролетіла над Бобреччиною, лишила по собі такі сліди як і в инших повітах Східної Галичини; вона розбила майже усі довоєнні організації, все кипуче життя завмерло. Здібних і охочих до праці людий розпрошила доля по світу, а хто й лишився на місці, приголомшений катастрофою сидів склавши руки та дожидаючи відповідної хвилі.

Тимчасом життя йшло своїм ходом і несло вимагання, які мусіли бути заспокоєні. З часом також постягались люди, згуртувались місцеві і поволи начала наладжуватися знова громадянська праця.

Працю начато від найважнійшої ділянки - просвітної. Відносини були дійсно невідрадні: Повітова філія „Просвіти“ не проявляла ніякого життя, а усі майже читальні в повіті завмерли. Літом в 1921 р. почалась в повіті віднова читалень. І коли скласти білянс несповна річної праці, то висліди її дійсно гарні, передовсім в бобрецькім судовім окрузі. Тут на 36 передвоєнних читалень в 46 селах — відновлено 24, які й ведуть сьогодня інтензивну працю. Дещо гірше представляється справа у Ходорівщині, де на 35 передвоєнних читалень на 42 села відновлено доси лише 8 читалень.

Всі отсі читальні в Бобреччині і Ходорівщині відновлено до січня 1922 р., бо до сего часу позволяло старосто на віднову, надіючися, що читальні будуть істнувати тільки на папері. Колиж читальні почали дійсно розвивати свою діяльність, старосто зборонило дальші віднови, жадаючи від одних читалень числа рескрипту бувшого намісництва, яким даній читальні було дозволено на відкриття; від других вже саме число не вистарчало — жадано оригінального примірника статута; третим треба було доводити своє довоєнне істнування такими доказами як книгами засідань, принятими ухвалами і такими иншими проявами діяльности читальні. Тому, що із за воєнних подій такі документи майже всюди пропали, предложити їх являється тепер майже неможливістю. Наслідком того, що тих умов не виповнено, старосто завісило діяльність читалень в Репехові, Сарнках, Гриневі і других селах. Не дозволено також на віднову читальні у Водниках. Так отже дальшу віднову читалень на разі припинено силою.

Що до Ходорівщини то тут поносить подекуди вину саме місцеве громадянство, яке за мало активне і прямо не виконує своїх примітивних обовязків, а доказом цего хай буде факт, що й досі ходорівська філія „Просвіти“ не відновила своєї діяльности мимо старань деяких членів бобрецької філії, як також і численних напімнень і закликів зі сторони Головного Виділу.

Віднова і організація культурно-освітного життя в Бобреччині пішла шляхом поділу цілого судового повіту на райони, з котрих кождий обіймає около 6—7 громад. На чолі кождого району стоїть районовий зі своїм заступником, якого обовязком є відновляти зглядно відчиняти нові читальні, наглядати над працею в істнуючих вже і бути звязковим між повітовою філією і поодинокими читальнями даного округа. Щоб одначе повітова філія сама працювала, мала відповідний вплив на працю в повіті та не стратила звязків з повітом, відбуваються два рази в місяць засідання пов. філії „Просвіти“, на яких мусять обовязково являтися всі члени виділу і їх заступники, члени контрольної комісії і їх заступники, та районові зі своїми заступникани.

Так зорганізована просвітна праця видає дійсно чимраз гарнійші овочі. Усі читальні гарно розвиваються і обхоплюють чимраз ширший круг ділання. І так в усіх читальнях пренумерується свої часописи, т. є „Громадський Вістник“, „Український Голос“, „Письмо з Просвіти“, давнійше „Вперед“ а зараз „Земля і Воля“. Із своїх приходів жертвували читальні на фонд „Учітеся“, „Рідну Школу“, Інвалідів і т. и. По читальнях відбуваються відчити в неділі та свята, а перед у сій праці веде читальня у Бібрці, яка вже дала цілий ряд лекцій популярних на ріжні теми. При читальнях позасновувано аматорські кружки; і так в Бобреччині таких кружків є 11, а то: Бібрка, Звенигород, Романів, Підгородище, Підярків, Коцурів, Гринів, Сарники, Глібовичі, Девятники і Ятвяги. В Ходорівщині є таких кружків 5 а саме: Ходорів, Стрілиска, Чорний Остріг, Юшківці і Лішин. Отсі кружки працюють на стільки інтензивно, що майже що неділі і свята дається в повіті кілька представлень. Найкраще працюють кружки в Бібрці і Стрілисках. Бобрецький кружок дає дві вистави місячно, а аматори грають на стільки добре, що саля завсігди переповнена і багато публики відходить із за браку місця. Знов у Стрілисках зорганізовано два кружки, один старших досвіднійших аматорів, другий молодших початкуючих — неначе драматичну школу. Тут дається звичайно 3 рази в місяць вистави і завсігди з добрим успіхом, а до гарних успіхів у Стрілисках причинюється головно це, що тут знаходиться свій власний гарний дім читальнятий саме на викінченню. Із селянських кружків найкраще розвивається кружок в Девятниках, де пересічно ставиться одно представлення в місяць, дальше кружки в Підгородищи, Романові і т. и., а в Ходорівщині знова в Чорнім Острові і Юшківцях. При читальнях основуєтяся хори, яких в Бобреччині є 5 (Бібрка, Романів, Підгородище, Звенигород, Глібовичі), а в Ходорівщині 2 (Ходорів і Стрілиска). Декотрі з них, як в Романові і Підгородищі гарно вишколені і виступають з гарними успіхами на концертах, устроюваних у себе і в других місцях. При кождій читальні заложено бібліотеку для користування її членами. Деякі бібліотеки осягнули вже поважну скількість томів як Бібрка 400 т., Звенигород около 260, Девятники 270. Громадянство, а передовсім молодіж дуже цікавиться книжкою, а по неділям і святам бібліотеки є прямо облягані.

Відповідно пекучій потребі і зазивам Головного Виділу „Просвіти“ стараноси поборювати анальфабетизм і в тій цілі основувано головно сегорічної зими курси неграмотних. На жаль таких курсів велось лише 5 а се в Бібрці, Звенигороді, Девятниках, Городищі цетнарськім і Бертешеві і то не всюди з добрим успіхом. А причиною цего, що не мож було в тім напрямі розвинути ширшої діяльности, було те, що хоч повітовий інспектор обіцяв попирати просвітну акцію, то зовсім що иншого робили постерунки поліції, які де лиш могли ставили перепони і курсантам і учителям. І так у Бібрці сейчас першого дня науки арештовано 2 курсантів, у Городищі центарськім жандармерія закрила була зовсім курс і щойно коли по довгих стараннях повітовий інспектор дав письменний дозвіл, відкрито знова курси. Всеж таки жандармерія не позволила на святочне закінчення, мотивуючи заказ тим, що на це свято приготовляються українські пісні. Знова у Бертешеві 3. лютого ц. р. о год. 12. в ночі зайшло зразу 4 постерунки жандармерії і під покришкою, що шукають якихось хлопців, які мали розоружувати польських жовнірів в часі большевицького наступу — перевели труси у Василя, Михайла і Стефана Чмирів, також у голови читальні Дідули і учителя курсів Петра Чмира. В часі цих трусів шукано оружя, відозв і нецензурної літератури, а забрано читальняну бібліотеку і список курсантів. Сими трусами так стероризували село, що курси застановлено.

Найкраще переведено помимо усіх перепон курси в Девятниках, а то завдяки невсипучий праці і витревалости їх організатора п. Костя Стисловського, студ. прав, який стягнув 64 курсантів (14 із сего відпали із ріжних причин) і вів сі курси понад 3 місяці. Курси скінчило з добрим успіхом 40 учасників. Всі вони по кінцевім прилюднім іспиті, який дуже гарно пройшов, дістали від читальні в Девятниках посвідчення, що покінчили з добрим успіхом курси неграмотних. Поліція старалася робити всілякі можливі перепони. І так заказувала через громадського комісара замкнути курси, стягала протоколи у селі що до науки на курсах і курсантів, посилала своїх конфідентів під вікна й самі жандарми підходили надслухувати, навіть на підставі фальшивих доносів, неначе курсанти малиб „украсти у жидівки колесо“ і „палити в печі плотами“ — курси мали бути закриті. А проте п. К. Стисловський казав ученикам не лякатися і учитися дальше, так що вкінці його тримісячна праця увінчалася гарним вислідом поборення у значній части повоєнної неграмотности в селі.

В томуж таки селі Девятниках п. Богдан Стисловський, абс. гімн., учив приватно 5 селянських хлопців підготовляючи їх до гімназії. Це однак не подобалося поліції, яка в січни ц. р. донесла до старобства, що п. Б. Стисловський „prowadzi szkołę chłopców od 11—12 lat i pod pokrywką szkoły prowadzi propagandę przeciw państwu polskiemu“. І дійсно повітова шкільна рада на своїм пленарнім засіданню одноголосно порішила закрити „tajne kursy“. І на ділі жандармерія розігнала хлопців та заказала дальші науки. Аж по двократних заходах і просьбах та вставленюся філії „Просвіти“ у старостві інспектора, позволив інспектор уділяти дальше приватних лекцій.

Прикро лише те, що таких курсів неграмотних не відбулося в повіті замість 5 хочби 50, бо тоді і поліція булаб безсильною і вислід для повіту був би значно більший і важнійший. А при добрій волі і охоті мож було се зробити, бо повітовий інспектор навіть видав був спеціяльний приказ, аби такі курси вести. Однак українські учителі і загалом всі, хто міг би в таких курсах учителювати, сего приказу зовсім не вихіснували. Належить сподіватися, що на другу зиму наша інтелігентна суспільність поставиться инакше до справи курсів неграмотних і вони покриють цілий повіт густою сіткою, аби побороти наше національне лихо — неграмотність.

Шевченкові свята.

Коли в бобрецькому повіті минулого року не було ніяких святочних обходів, то найкращим доказом поступу з того огляду є сегорічні Шевченкові свята, які відбулися у повіті. Память Т. Шевченка святковано т. з. районними святами. Річ в тому, що не можна було устроїти всенародного повітового свята із за браку власної хати, тому виділ філії „Просвіти“ постановив вшанувати память Шевченка святами по районам, на які поділено цілий бобрецький судовий округ. Гадка була дійсно добра, бо в сей спосіб могли брати участь у святах широкі маси народа, чого не можнаб досягнути, колиб устроювано традиційний концерт в повітовому місті. Бо такий концерт згромаджує звичайно лише місцеву і довколичну інтелігенцію, але селянство участи в ньому майже не бере.

Відбулось отже в Бобреччині 7 таких районних свят концертів, а се в Бібрці, Підгородищі, Романові, Девятниках, Звенигороді та Ходорові і Стрілисках (Ходорівщина). Осьме свято підготовляється в Глібовичах великих. Із сих гарно удалися Шевченкові свята уладжені в Бібрці, Романові і Підгородищу, (замітне добре зіспіваним хором), а передовсім в Девятниках.

Шевченківський концерт у Бібрці відбувся 14. марта ц. р. Концерт почався промовою о. Мащака, який загрівав присутних іти слідами Т. Шевченка та вибиватися своєю власною працею з неволі духа і тіла, жертвуючи всім для добра України. Відтак мужеський хор під управою п. Ілії Чабана, студ. унів., проспівав удачно „Заповіти“. Найбільшою атракцією вечера були продукції бандуриста добр. Дан. Щербини, який загостив в Бобреччину. Його кінцева пісня про грабунок всеї Соборної України, з якої всяка погань неначе з Христа ризи обдирає, викликала потрясаюче враження. Подобались дуже його історичні пісні про Байду і Смерть Ничая проспівані з артистичним хистом, та жартобливі кобзарські небилички як наддаток.

Рівнож було виведено два сценічні образки, а се „Слідами Т. Шевченка“, виконаиа з великим вкладом праці впорядчика дітьми і добрим вишколенням дітвори. Також сценічна вистава в 1 дії „Привид Кальнишевського“ була завдяки п. Ром. Кулиничеви відіграна незвичайно вдатно. Свято покінчилось живим образом, який освітлений штучними огнями лишив незатерте враження в памяти всіх присутних. Дохід з сього вечера в сумі 54.000 мп. призначено на будову дому „Просвіти“ у Бібрці.

Та, здається, найкраще сповнило свою задачу Шевченкове свято, уладжене в Девятниках 30. квітня с. р. Завдяки ініціятиві і енергії п. К. Трояна, містоголови бобрецької філії „Просвіти“, приготовано свято о скілько се загалом було можливе на селі, всесторонно. На місяць наперед повідомлено всі довколичні громади і заохочено відповідно громадянство. І дійсно у згаданий день поплили у Девятники маси народа. Ішли неначе на прощу, гурток за гуртком, одна підвода за другою. Було се дійсно всенародне свято, бо взяли у нім участь інтелігенція і селянство 22 довколичних громад. Простора приходська шопа заповнилась миттю до краю, богато людий прислухувалось таки прямо під отвореними дверми, а біля 300 людий мусіло відійти з браку місця. Саму програму виконану представниками усіх наших суспільних верств зложено так, аби дати широким масам нашого народа сконцентрований і о скілько можна повний образ цілої величі нашого Генія. Концерт почався гарно обробленою святочною промовою, виголошеною п. К. Трояном, канд. адв., з питомою йому красноріччивістю. На дальшу програму складалися гарні продукції місцевого селянського хору мішаного і деклямації. О. Головацький у своюму відчиті подав коротку біографію Т. Шевченка, виказуючи рівночасно його значіння і для відродження українського народу. Однак „clou“ концерту становив виступ бандуриста Дан. Щербини, котрий при акомпаніяменті бандури відспівав цілий ряд історичних і побутових пісень. Незвичайно подобалась публиці деклямація „Причинна“, прегарно виголошена панною Софійкою Стисловською в супроводі мішаного хору. Свято покінчилося промовою дир. Павлінського, після чого присутні із запалом проспівали „Ще не вмерла“. Учасників було до 1.000 людий так, що годі було їх догідно помістити навіть у великім парохіяльнім забудованню. З чистого доходу в сумі 79.389 мп. призначено на будову дому „Просвіти“ у Бібрці, як добровільний дар 50.000 мп., а на довжний запис 10.000 мп., на студіюючу молодіж 5.000 мп., на фонд „Учітеся“ 5.820 мп., а 8.569 мп. ужито на закупно книжок для читальні в Девятниках.

Удачно випали також свята в Романові, Підгородищи і Стрілисках. Із других концертів богато до бажання полишав би концерт в Ходорові, де промова, деклямація та

хоральні і орхестральні продукції випали слабо.

Економічний стан повіту.

Богато гірше чим в инших ділянках представляється справа економічної праці в повіті. Перед війною було в повіті 9 кружків „Сільського Господаря“, які дуже гарно розвивалися і 6 кружків дещо слабших. Дуже добре розвивалось також Повітове Товариство Кредитове у Бібрці. По селах знова було 25 добре просперуючих склепів, райфайвенки, та 2 молочарні. Війна весь той гарний економічний доробок знищила зовсім. Після війни такий стан лишився на дальше і хоч заложено ще дня 11. вересня м. р. Комітет організації кооператив, який складаєся з 12 членів, то однак він на жаль ніякої діяльности не проявив і справа покінчилася на його виборі. Причиною сего невідрадного стану це брак довіря до теперішного ладу і до тревалости відносин, а також страх, щоби новозаложені кооперативи не потерпіли так, як потерпіли наші кооперативи з початком війни. Дальше люди загалом не хотять брати участи в кооперації, а радше самі спекулюють; дальше причиною сего невідрадного стану є недостача фахових людий, а найбільше недостача хоч одної людини, якаб всею силою бажала і старалася відновити і оживити економічне життя повіту.

З огляду на все те, повітова філія „Просвіти“ у Бібрці постановила сама зайнятися сею справою і в марті ц. р. поділилась в тій цілі на дві секції, просвітну і економічну, з яких ся друга має повести кооперативну працю в повіті. Однак все таки справа йде дуже тяжко. І так на 30. мая скликано було загальні збори „Сільського Господаря“ і Повіт. Кредитового Товариства в ціли відновлення їх діяльности. Та хотяй всі села були заздалегідь повідомлені, спеціяльно на збори не прибув майже ніхто із відпоручників. Тільки завдяки тому, що в тім самім дні відбувалось засідання виділу філії „Просвіти“ у Бібрці, учасники сього послідного творили одинокий контингент слухачів для двох референтів із голов. „Сільського Господаря“ і Союза Ревіз. Всеж таки загальні збори „Сільського Господаря“ відбулися і відновлено бобрецьку філію „Сільського Господаря“, до якого виділу війшли як голова о. Михайло Бобовник, парох у Глібовичах великих, до філіяльної ради п. Роман Кульчицький, канд. адв. у Бібрці, о. Мих. Романишин, пар. із Суходолу, п. Роман Кулинич, студ. унів. у Бібрці, п. Пахолок Іван, господ. з Ланів, п. Іван Яремко, урядовець з Бібрки і п. Юліян Максимяк директор школи в Підгородищи як члени і пп. Антін Тягнибок, Петро Климків і о. декан Евстахій Бартків як заступники; до контрольної комісії пп. Іван Бурчак, Микита Старко і Іван Коцюмбас.

Перед отсим виділом стоїть тепер завдання наладнати працю „Сільського Господаря“ в повіті. Повітова філія „Просвіти“ буде їм у сьому ділі помагати, свідома того, що без упорядкування економічного стану повіту, також культурно-просвітна праця дуже недомагалаб.

Другої чергової дуже важної справи, а се відновлення Повітового Кредитового Товариства не полагоджено, а се тому, що на загальних зборах не було відповідного числа членів, тому збори відложено на 22. червня ц. р. Тому обовязком всіх членів явитися на сей день на загальні збори.

Що до економічного стану ходорівського судового округа, то тут уже давнійше відновлено повітову філію „Сільського Господаря“ і кредитове товариство Народний Дім.

Будова власної хати.

Дуже прикро дається відчувати у Бобреччині брак власної хати, яка властиво повиннаб вже давно стояти у Бібрці, бож бобрецька філія „Просвіти“ істнує вже від 25 літ. Та найбільше ясно станула перед очима нашого громадянства необхідна потреба свого „Народного Дому“ в день свята „Просвіти“ в Бібрці дня 8. грудня 1921 р. Тому, що одинокою більшою салею в Бібрці є саля „Сокола“, то філія „Просвіти“ просила відступити їй на свято отсю салю. Презес „Сокола“, тутешний староста, обіцяв був дати салю, може і мав добру волю, однак під напором „obrońców kresów“ мусів уступити і в ранці дня 8. грудня м. р. заявлено „Просвіті“, що салі „Сокола“ на свято не дістане. Прийшлось розділити учасників на дві части і скитатися по малих убікаціях, а богато людий ізза браку місця не могло брати участи у святі і мусіли відійти. І здається доперва отсей брутальний удар зі сторони „сусідів“ вирвав наше громадянство із байдужности і заставив його старатися інтензивнійше за свою хату.

І дійсно сейчас з початком сего року видала філія „Просвіти“ у Бібрці відозву до громадян бобрецького повіту, в якій вказано було на ненормальність сьогочасного стану і необхідність вибудувати власну хату; завізвано було громадянство до найбільшої жертвенности і до розведення найширної пропаґанди під кличем „Народ собі“.

Тому, що не одержано дозволу ні від староства, ні від воєвідства на збірку, проте саме громадянство мусить здвигнути „Народний Дім“ власною добровільною жертвенностю. Однак на жаль досі Бобреччина не проявила тої жертвенности так, як се слідувало би. І коли справа дещо посунулась вперід, то хіба завдяки бобрецькій чит. „Просвіти“, яка вже жертвувала 250.000 мк, а дала ще деклярацію на 250.000 мк. Із сіл деклярував п. дир. Максимяк іменем села Підгородище 100.000 мк, чит. „Просвіти“ в Девятниках жертвувала як добровільний дар 50.000 мк, а деклярувала на довжний запис 10.000 мк, а Глібовичі великі жертвували 11.000 мк. Впливають ще инші дрібні жертви, однак вони зовсім не відповідають вазі хвилі (так прим. жертва одної громади в сумі словами одної тисячки мк на будівлю, яка має коштувати міліони).

„Народний Дім“ має станути на площі Кредитового Товариства, яку Кред. тов о відступає даром філії „Просвіти“. Кошторис будівлі виносить 7 міліонів мк, отже щоби загалом приступити до будови, треба значнійшої квоти. Всеж таки закуплено вже вапно і ведеться переговори що до купна цегли і каміння.

Так отже справу будови „Народного Дому“ поладнано і поставлено як слід, однак від самого громадянства буде залежати, чи справу доведеться щасливо до кінця, чи у Бібрці стане власна хата, як се й відповідає гідности автохтонного населення. Залежати се буде від сего, чи громадянство само зложить відповідну суму гроший. Найбільшу надію покладає комітет в тому ділі на нашу молодіж, передовсім університетську, і сподіється, що в часі тримісячних ферій поведеться відповідну аґітацію, аби кожда закутина нашого повіту зложила на будову власної хати відповідну пайку. Що правда досі з досить поважного числа академиків, які находяться в повіті, за виїмком кількох одиниць, не проявив ніхто майже ніякої діяльности, однак здається, кождому буде ясним, що годі, аби одиноким мотивом і оправданням сеї бездільности було се, що мовляв: „Мамці бояться за своїх синків“. В сьогочасну пору це не є ніяке оправдання. Тому сподіємося, що незабаром покажеться діяльність 35 молодих людий в повіті в цілій повні, а першим етапом сеї праці нехай буде збірка на будову своєї власної хати в Бібрці. В тій цілі належить устроювати вистави і фестини, а дохід з них згідно з рішенням філії „Просвіти“ у Бібрці відсилати на будову „Народного Дому“. Рівнож належить збирати як найбільше записів довжних, так як кожне село є обовязане дати до 150.000 на будову. Від переведення сих рішень в життя через негайні збірки ведені інтензивно цілим громадянством, а передовсім молодіжю, буде залежати, чи „Народний Дім“ стане незабаром у Бібрці.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника“! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника“.

ОПОВІСТКИ.

П. Марія Данилюк в Увичі зволить місто гонорару зложити 12.000 Мп. на голодуючих на Україні. — Д-р Богдан Всеволод Питлик. 1746 1—1

Замість вінця на могили наших Героїв у Винниках зложило Міщанське Брацтво 10.000 Мп. на Українських Інвалідів. 1—1

В Чортнові в приват. Українській ґімназії з правом прилюдности (рескр. поль. мін. вір. і пр. ч. 10123/II. з 22. V. 1922) відбудуться вступні іспити до І. кл. 28. а до II—VIII. кл. в днях 29. і 30. червня. Вписи до всіх кляс також в згаданих днях. Отсим проситься Всеч. парох. уряди учительство та всі товариства і кому добро рідної школи лежить на серці подбати, щоби як найбільше число молоді прибуло до ґімназії. — БАБИН, упр. ґімназії. 1735 1—2

Для пошанования памяти найліпшого Друга бл. п. Осипа Ганичака складає на Рідну Школу 5.000 Мп. Юліян Левицький, директор ґімназії в Тернополі. 1736 1—1

Зїзд Товаришів, що зложили матуру в 1912 р. в українському ліцеї в Перемишлі, відбудеться в неділю дня 25. червня п. р. Розпічнеться Богослуженням в каплиці Інститута о год. 9. рано. Вечером концерт при співучасти Ольги Шатинської Березовської, пяністки Наталії Кмiцикевич-Цибрівської і шістнайцятки Перемиського Бояна. — За Комітет: Софія Мануляк, Ірена Негребецька, Олена Чайківська. 1737 1—3

„Каса Народний Дім“ в Самборі. Загальні Збори дня 24. мая 1922 приняли до відома, що уділи стовариришення виносять з кінцем року 1921 квоту 30.236 мк. 77 ф., а спеціяльна резерва страт квоту 480 мк. — Опісля порішено чистий зиск з 1921 р. в квоті 3598 мк. 04 ф. призначити: 5 проц. на дивіденду від уділів с. є. квоту 1149 мк. 25 ф., квоту 510 мк. на резерву страт, квоту 448 мк. 79 ф на резервовий фонд а 1500 мк. на резерву будови власного дому. — Самбір, дня 17. червня 1922. Управа стоваришення: Волод. Волянський в. р., Франц Сілецький в. р. 1725 1—1

В третю сумну річницю трагічної смерти брата бл. п. Всеволода Ріпецького, державного повіт. Комісаря ЗОУНР. злочинно убитого дня 11. чевня 1919 р., в солотвинських лісах — складаю квоту сто тисяч (100.000) мп. з призначенням ужиття сеї квоти по половині, на Фонд Голодних Вел. України та на Рідну Школу, з окрема на українську приватну ґімназію в Луці к. Самбора, родинного міста Покійного, жертви переживаного нами лихоліття. 1—1

Спільні Ширші Сходини членів Кружків УПТ. ім. Ганни Барвінок і Т. Шевченка відбудуться в неділю 25. червня ц. р. в школі ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12. о годині 5. по полудни. На дневнім порядку: 1. Відкриття Сходин. 2. Рідна Школа в життю народа — реф. дир. М. Галущинський. 3. Школи УПТ. у Львові — реф. К. Малицька. 4. Дискусія — внесення. Всі громадяне і громадянки стрийського передмістя повинні явитися на цих сходинах з огляду на вагу справ, які мають бути порушені в рефератах. — За Старшини Кружків: Д-р Іван Волошин, Константина Малицька. 1728 1—5

З Дирекції прив. дівоч. ґімназії з правом прилюдности УПТ. в Тернополі. Вступні іспити до кляс І. до III. будуть 22.—23. червня. Вписи до тих кляс будуть для бувших учениць 22. червня, для нових 23. червня. 1731a) 1—2

Товариші, що 1913 р. здавали іспит зрілости в українській ґімназії, відділ А в Перемишлі повідомляється, що товариський зїзд відбудеться дня 29. червня (четвер) в Перемишлі. Збірка в катедральній церкві о год. 8. на Богослуженню. — За Комітет: о. Мик. Головач, Омелян Брилинський. 1729 1—1

Вступні іспити до кляс II.—VII. в 7-клясовій дівочій школі ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбудуть в днях 28., 29. і 30. червня. До іспиту треба предложити метрику хрещення, послідне шкільне свідоцтво і посвідку щіплення віспи. Вписи до всіх кляс будуть переведені перед вакаціями в днях 29. і 30. червня.

Вступні іспити і вписи на І. і II. рік жіночої учительської семінарії У. П. Т. у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) відбудуться в днях 29. і 30. червня. Предложити належить: метрику хрещення, послідне шкільне свідоцтво і свідоцтво здоровля, виставлене шкільним або міським лікарем. 1720 2—5

Вписи до Торговельної Школи Тов. „Просвіта“ у Львові вул. Коряктів ч. 1 на шкільний рік 1922/23, а саме: 1) до 2-клясової школи, 2) на однорічний торговельний курс, 3) на піврічний курс для дорослих, 4) на курси новітніх мов, приймаються в днях 20. і 28—29 червня 1922. від 10·30—12·30 в полудне. Однорічний курс є призначений для абітурієнтів середних шкіл, прочі для тих, що покінчили 3 кляси виділової або середної школи, хотяйби з двійкою з латини і греки або зложать вступний іспит з научного матеріялу тих клас з української і німецької мови, ґеоґрафії, рахунків, ґеометрії і природи. Іспити будуть відбуватися 28. червня 1922. 1708 2—3

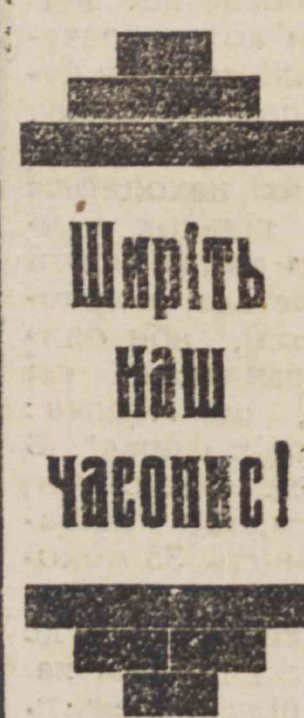
Бережани. З днем 1. VI. 1922. відновлено діяльність Т-ва кредитов. „НАДІЯ“ в Бережанах. Товариство опроцентовує вкладки на 10%. — ДИРЕКЦІЯ. 1702 2—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Кассиян Микола, хорунжий У. Г. А. відізвись отсею дорогою чи живеш і подай адресу на котру Тобі можна би помогти. Ми всі здорові. З Куч. був в осени. Здоровлю Дозько. — Придніпрянські часописи і У. Черв. Хрест прошу о передрук. Хтоб знав що про нього, буде ласкавий повідомити Кассияна Теодозія в Устечку пов. Заліщики. 1733 1—1

Дрібні оголошення.

Видає і за редакцію відповідає Оврам Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“